

Katsaus lukiokoulutuksen tilaan ja lähitulevaisuuteen

Opetushallituksen pääjohtaja Aulis Pitkälä

Esityksen sisältö

- ◆ Lukiokoulutus tänään
- ◆ Kansalliset lukion kehittämishankkeet
- ◆ Ylioppilastutkinto muutoksessa
- ◆ Pohdintoja koulutuksen tulevaisuudesta

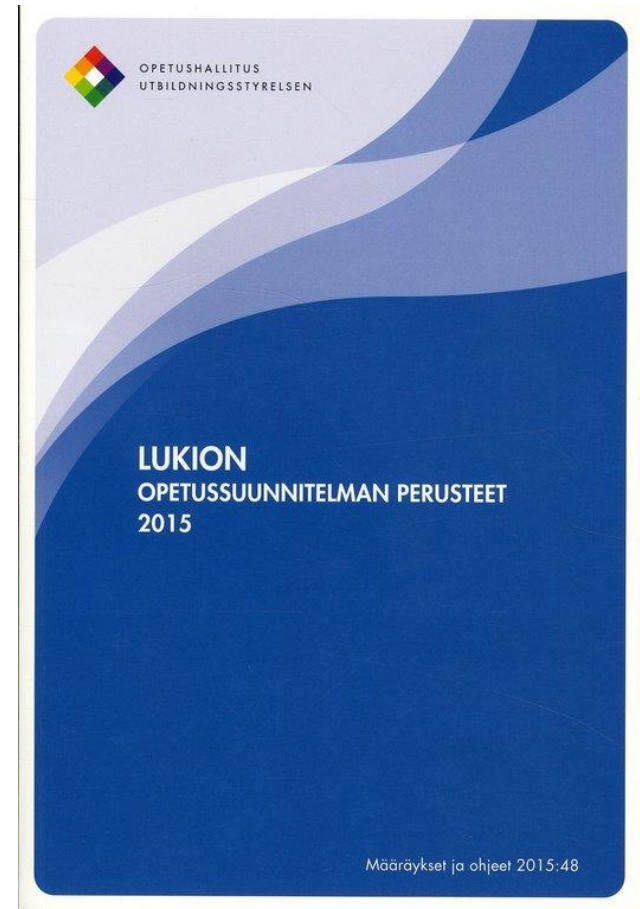
Lukiokoulutuksen tietopaketti

- ◆ **Lukion oppimäärä on laajuudeltaan kolmivuotinen**, mutta opiskeluaikaa voi halutessaan lyhentää tai pidentää.
- ◆ Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukion **vähimmäiskurssimäärä, 75 kurssia** täyttyy.
- ◆ Opiskelijan opintojen eteneminen ei ole sidottu vuosiluokkiin.
- ◆ Lukuvuosi **on jaettu jaksoihin, joissa suoritetaan viisi tai kuusi kurssia**. Kurssi kestää keskimäärin 38 oppituntia.
- ◆ Eri oppiaineiden suorittamisesta annetaan arvosana. Oppiaineen **lopullinen arvosana muodostuu pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien arvosanojen aritmeettisena keskiarvona**.

Lukio sai uudet opetussuunnitelman perusteet 2015

- ◆ Opetussuunnitelman perusteet määrittävät oppiaineiden keskeiset tavoitteet ja sisällöt.
- ◆ Opetussuunnitelmassa määritetään monia muitakin asioita kuten lukion arvopohja, oppimiskäsitys, opiskelijan ohjaus ja opiskelijan arviointi

Keskeisimmät muutokset

- ◆ Oppimiskäsitys tarkentuu
- ◆ Opiskeluympäristöt ja –menetelmät monipuolistuvat
- ◆ Toimintakulttuuri muuttuu
- ◆ Opiskelijan ohjaus tehostuu
- ◆ Teemaopinnot uutuutena

Lukiolaisen toivottu profiili

Lukion OPS:n perusteiden 2015 mukaan

- ◆ Profiili ilmaisee tavoitteet, joita kohti lukio-opinnoissa ja sen jälkeen pyritään
 - *Kriittinen, vastuullinen, luova, tavoitteellinen, itseohjautuva, kansainvälisesti suuntautunut, aktiivinen, sisukas, rehellinen, yhteisöllinen, myötätuntoinen*

Lähde: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä/OPS-työ

Uusi lukio – Uskalla kokeilla kehittämishanke

- ◆ Ministeri Grahn-Laasonen käynnisti hankkeen keväällä 2016
- ◆ **OKM:** Tuntijakokeilu
 - Kokeilussa pakollisten kurssien määrä laskee nykyisen tuntijaon 47-51 kurssista 30-34 kurssiin
- ◆ **OPH:** Lukioden kehittämisverkosto
 - Pedagogiikan, toimintakulttuurin ja opiskeluympäristöjen kehittäminen

Tuntijakokeilu (OKM)

- ◆ Kokeilussa mukana 28 lukiota.
- ◆ Kohdentuu syksyllä 2016 ja 2017 aloittaviin opiskelijoihin.
- ◆ Valinnaisuus koskee reaaliaineita, jotka on jaettu kahteen ryhmään: ympäristö- ja luonnontieteisiin (biologia, maantiede, fysiikka, kemia ja terveystieto) sekä humanistis-yhteiskunnallisiin (historia, yhteiskuntaoppi, uskonto/elämänkatsomustieto, psykologia, filosofia).
- ◆ Kokeilu toteutetaan ilman valtion lisärahoitusta.

Tuntijako kokeilussa

Kokeilussa ei poiketa voimassaolevan tuntijakoasetuksen äidinkielen ja kirjallisuuden, kielten, matematiikan, opinto-ohjauksen taito- ja taideaineiden eikä teemaopintojen osalta.

Kokeilussa noudatetaan Lukion opetussuunnitelman perusteita 2015 ja niiden mukaan laadittua lukion opetussuunnitelmaa.

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
Yhteinen		
opintokokonaisuus	1	
lyhyt	5	2
pitkä	9	3
Ympäristö ja luonnontieteet (opiskelijan tulee opiskella vähintään 9 syventävää kurssia, joista 1 kurssi terveystietoa)		
Biologia		5
Maantiede		4
Fysiikka		7
Kemia		5
Terveystieto		3
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet (opiskelijan tulee opiskella vähintään 9 syventävää kurssia, joista 1 kurssi uskontoa/elämäkatsomustietoa)		
Filosofia		4
Psykologia		5
Historia		6
Yhteiskuntaoppi		4
Uskonto/elämäkatsomustieto		6
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3
Musiikki	1 - 2	2
Kuvataide	1 - 2	2
Opinto-ohjaus	2	
Teemaopinnot		3
<hr/>		
Pakolliset kurssit	30 – 34	
Syventävinä opintoina opiskeltavat valtakunnalliset kurssit vähintään	24	
Kurssit yhteensä vähintään	75	

Nykyinen tuntijako lukiossa (942/2014)

Oppiaine	Pakolliset kurssit	Syventävinä opintoina tarjottavien valtakunnallisten kurssien määrä
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
A-kieli	6	2
B-kieli	5	2
Muut kielet		8+8
Matematiikka		
Yhteinen opintokokonaisuus	1	
lyhyt	5	2
pitkä	9	3
Ympäristö ja luonnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	1	3
Fysiikka	1	6
Kemia	1	4
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet		
Filosofia	2	2
Psykologia	1	4
Historia	3	3
Yhteiskuntaoppi	3	1
Uskonto/elämäkatsomustieto	2	4
Terveystieto	1	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3
Musiikki	1—2	2
Kuvataide	1—2	2
Opinto-ohjaus	2	
Teemaopinnot		3
Pakolliset kurssit	47—51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Kurssit yhteensä vähintään	75	

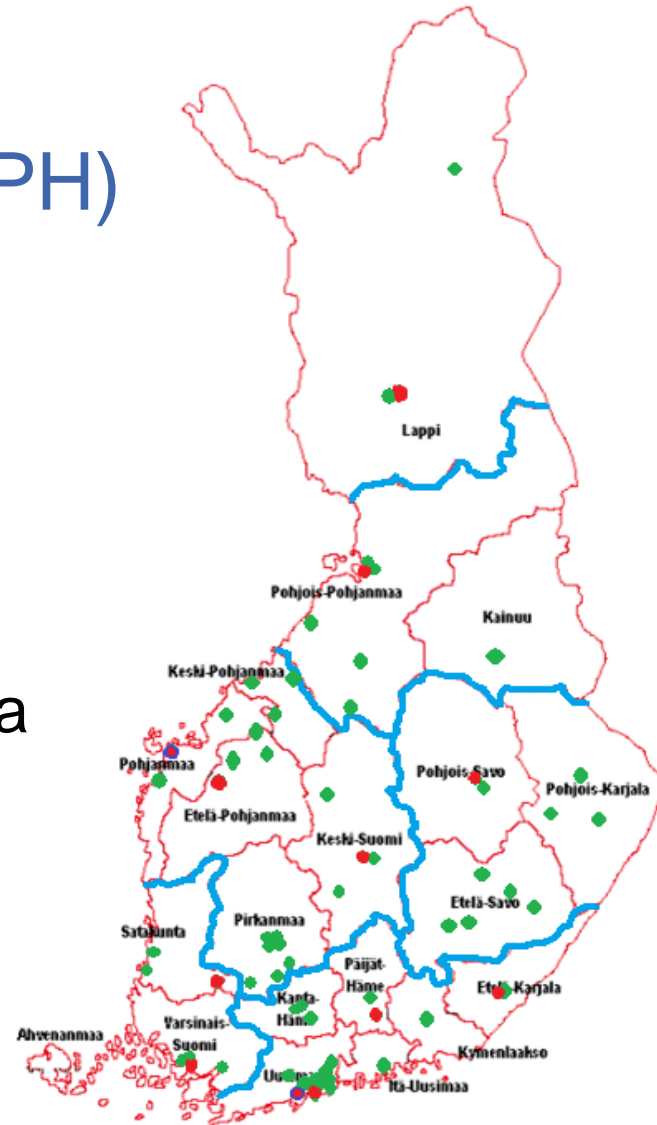
Tuntijakokeilulukiot

1. Laitilan lukio (Laitilan kaupunki)
2. Munkkiniemen yhteiskoulu (Munkkiniemen yhteiskoulun kannatusyhdistys r.y)
3. Forssan yhteislyseo (Forssan kaupunki)
4. Joensuun normaalikoulu (Itä-Suomen yliopisto)
5. Raision lukio (Raision kaupunki)
6. Siilinjärven lukio (Siilinjärven kunta)
7. Tampereen klassillinen lukio ja Tampereen teknillinen lukio (Tampereen kaupunki)
8. Kulosaaren yhteiskoulu (Kulosaaren yhteiskoulun osakeyhtiö)
9. Kiteen lukio (Kiteen kaupunki)
10. Mikkelin lukio (Mikkelin kaupunki)
11. Eurajoen lukio (Eurajoen kunta)
12. Lauttasaaren yhteiskoulun lukio (Lauttasaaren yksityiskoulujen kannatusyhdistys ry)
13. Tiirismaan lukio (Lahden kaupunki)
14. Kemin lyseon lukio (Kemin kaupunki)
15. Kuopion Lyseon lukio ja Kallaveden lukio (Kuopion kaupunki)
16. Helsingin yhteislyseo (Maanviljelyslyseon osakeyhtiö)
17. Vääksyn Yhteiskoulu (Asikkalan kunta)
18. Keravan lukio ja aikuislukio (Keravan kaupunki)
19. Kannuksen lukio (Kannuksen kaupunki)
20. Vaalan lukio (Vaalan kunta)
21. Lapinlahden Lukio ja Kuvataidelukio (Lapinlahden kunta)
22. Resson lukio (Helsingin kaupunki)
23. Jyväskylän normaalikoulu (Jyväskylän yliopisto)
24. Kauniaisten lukio (Kauniaisten kaupunki)
25. Rautalammin lukio (Rautalammin kunta)
26. Porkkalan lukio (Kirkkonummen kunta)

LUKE- Lukioiden kehittämisverkosto (OPH)

- ◆ 84 lukiota
- ◆ 6 + 2 alueellista
kehittämisverkostoa
- ◆ 12 koordinaattoria
- ◆ 3 kehittämisen pääteemaa
 1. Pedagogiikka
 2. Oppimisympäristöt
 3. Toimintakulttuuri

LUKE-aluekoordinaattorit

◆ Etelä-Suomi

- Kimpisen lukio, Lappeenrannan kaupunki
- Espoonlahden lukio, Espoon kaupunki
- Tiirismaan lukio, Lahden kaupunki

◆ Itä-Suomi

- Kuopion Lyseon lukio, Kuopion kaupunki

◆ Lappi

- Lyseonpuiston lukio, Rovaniemen kaupunki

◆ Lounais-Suomi

- Lauttakylän lukio, Huittisten kaupunki
- Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukio, Turun kaupunki

◆ Länsi- ja Sisä-Suomi

- Schildtin lukio, Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä
- Seinäjoen lukio, Seinäjoen kaupunki

◆ Pohjois-Suomi

- Oulun Lyseon lukio, Oulun kaupunki

Ruotsinkieliset aluekoordinaattorit

◆ Nätverk I

- Kyrksläatts gymnasium, Kyrksläatts kommun

◆ Nätverk II

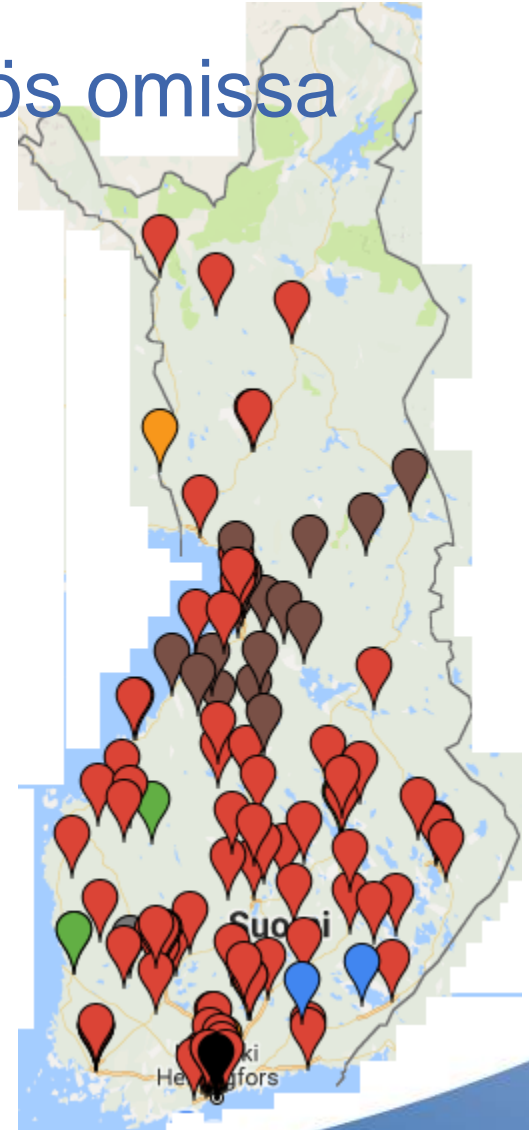
- Vasa övningsskola, Åbo Akademi

Lukiot jatkavat toimintaansa myös omissa verkostoissaan

- ◆ Jokaisella lukiolla on omat verkostonsa ja yhteistyökumppaninsa
- ◆ Yhteistyölukioita on yli 160.
- ◆ Osaamisen jakaminen ja kokemusten levittäminen

Kuvassa suomenkieliset lukiot, jotka on hakemuksessa ilmoitettu yhteistyökumppaneiksi.

1. Pedagogiikan kehittäminen

- ◆ Osallisuus, vuorovaikutus ja laaja-alainen osaaminen sekä oppirajat ylittävä oppiminen
- ◆ Tieto- ja viestintäteknologia
- ◆ Opiskelijan arviointi

2. Opiskelu ympäristöjen laajentaminen

- ◆ Digitaalisuus
- ◆ Alueellinen yhteistyö ja oppilaitoksen ulkopuolella hankittu osaaminen
- ◆ Toimintarakenteet lukioden ja korkeakoulujen sekä työelämätoimijoiden välillä
- ◆ Opinto-ohjaus
- ◆ Opetustilat

3. Toimintakulttuurin kehittäminen

- ◆ Oppimisen, osallisuuden, kestävän hyvinvoinnin ja monimuotoisen vuorovaikutuksen edistäminen
- ◆ Koko oppilaitoksen henkilöstö, opiskelijat ja yhteistyökumppanit
- ◆ Opiskelijälähtöisyys
- ◆ Pedagoginen johtaminen ja muutosjohtaminen

Toiminta käynnistyi syksyllä 2016

- ◆ Asiantuntijaryhmä
- ◆ Valtakunnallinen seminaari
- ◆ Paikalliset verkostot
- ◆ Erilaiset tapahtumat
- ◆ Sähköinen alusta
- ◆ **Lukion oma kehittämistoiminta ja yhteistyö**

Toimintaa ja jatkoa arvioidaan vuonna 2018

Mitä tapahtuu ylioppilastutkinnoille?

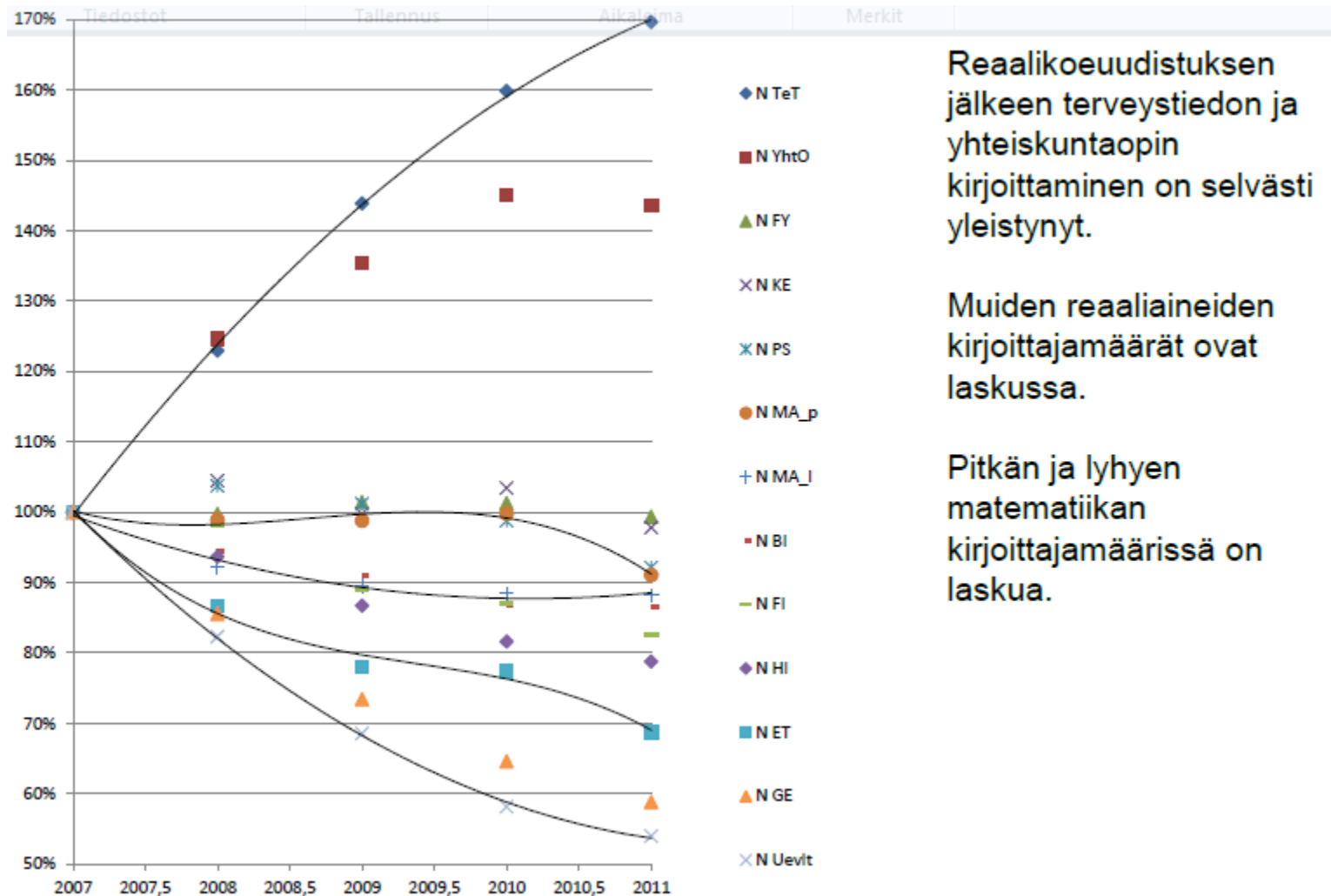

Ylioppilastutkinto muutoksessa 1990-2016-2019

Lähde: Ylioppilastutkintolautakunta 2014

Reaalikoeuudistuksen jälkeen terveystiedon ja yhteiskuntaopin kirjoittaminen on selvästi yleistynyt.

Muiden reaaliaineiden kirjoittajamäärät ovat laskussa.

Pitkän ja lyhyen matematiikan kirjoittajamäärissä on laskua.

Lähde: Ylioppilastutkintolautakunta 2014

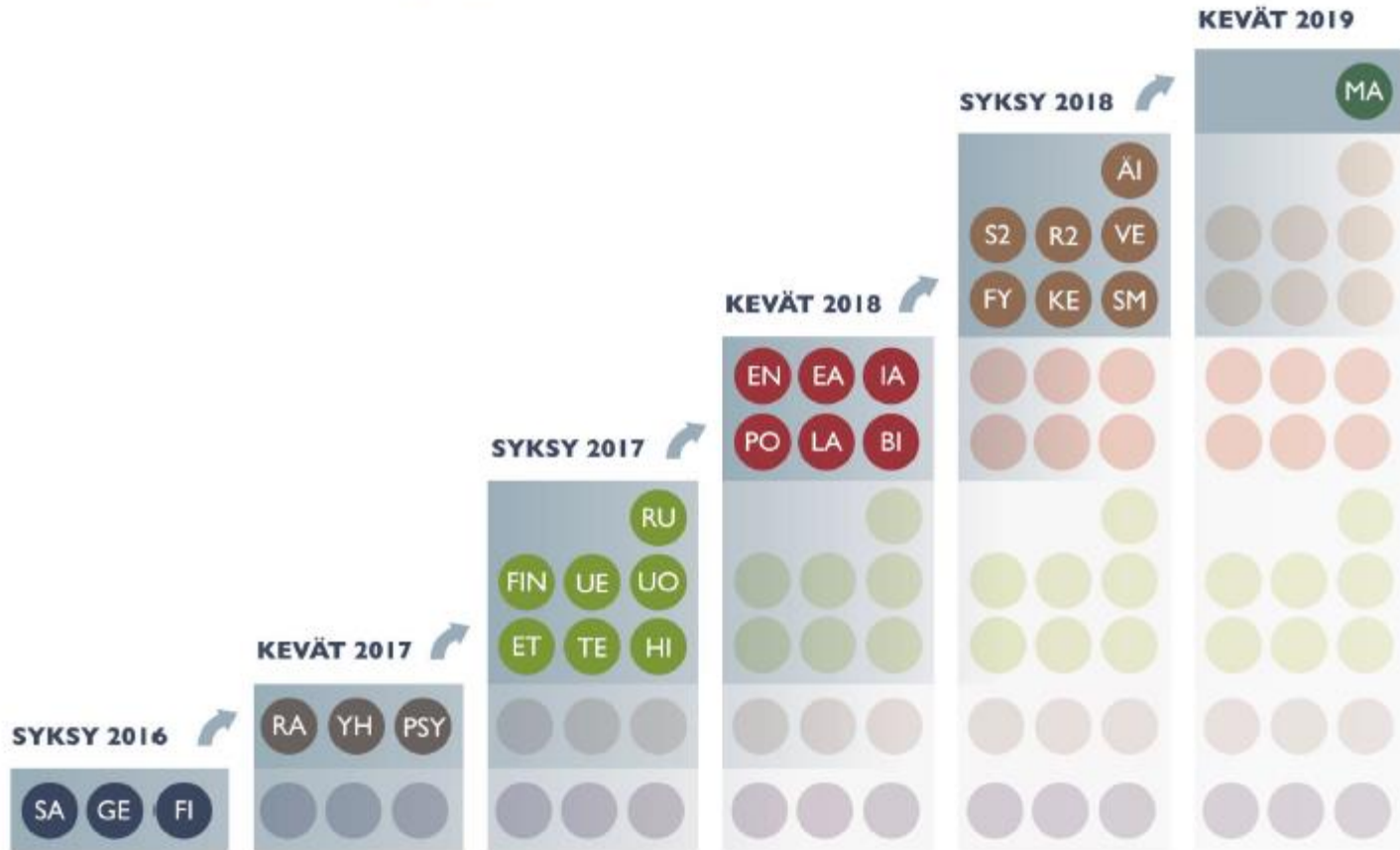

Ylioppilastutkinnon haasteita

- ◆ Mittaako se todellista osaamista luotettavasti?
- ◆ Voidaanko eri tutkintokertojen tuloksia vertailla uskottavasti?
- ◆ Hyödynnetäänkö tutkinnon tuloksia riittävästi jatko-opintoihin haettaessa?
- ◆ Tulppaako lukion päättökoejärjestelmä lukion pedagogiikan kehittämistä?
- ◆ Ja sitten sähköistämisen tuomat haasteet...

Aikataulu oppiaineittain

Lähde: Ylioppilastutkintolautakunta 2014

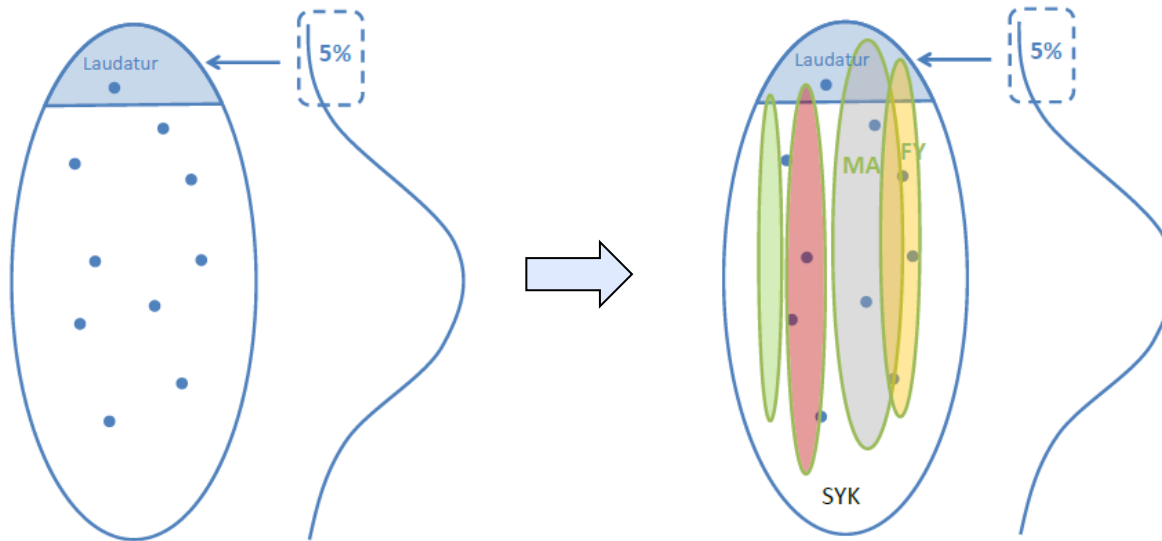
Mitä sähköistäminen tarjoaa?

- ◆ Kielikokeet voidaan jatkossa toteuttaa ilman erillistä kuullunymmärtämiskoetta.
- ◆ Suullisen kielitaidon mittaaminen hämmöttää tulevassa
- ◆ Puheviestintä mahdollistuu
- ◆ Tehtävät monipuolistuvat
- ◆ Anonyymi arviointi mahdollistuu
- ◆ Arviointi nopeutuu – kokemukset kertovat
- ◆ Tutkimuskäyttö paranee merkittävästi.
- ◆ Kaikki suoritukset voidaan säilyttää (nyt vain 1 %)

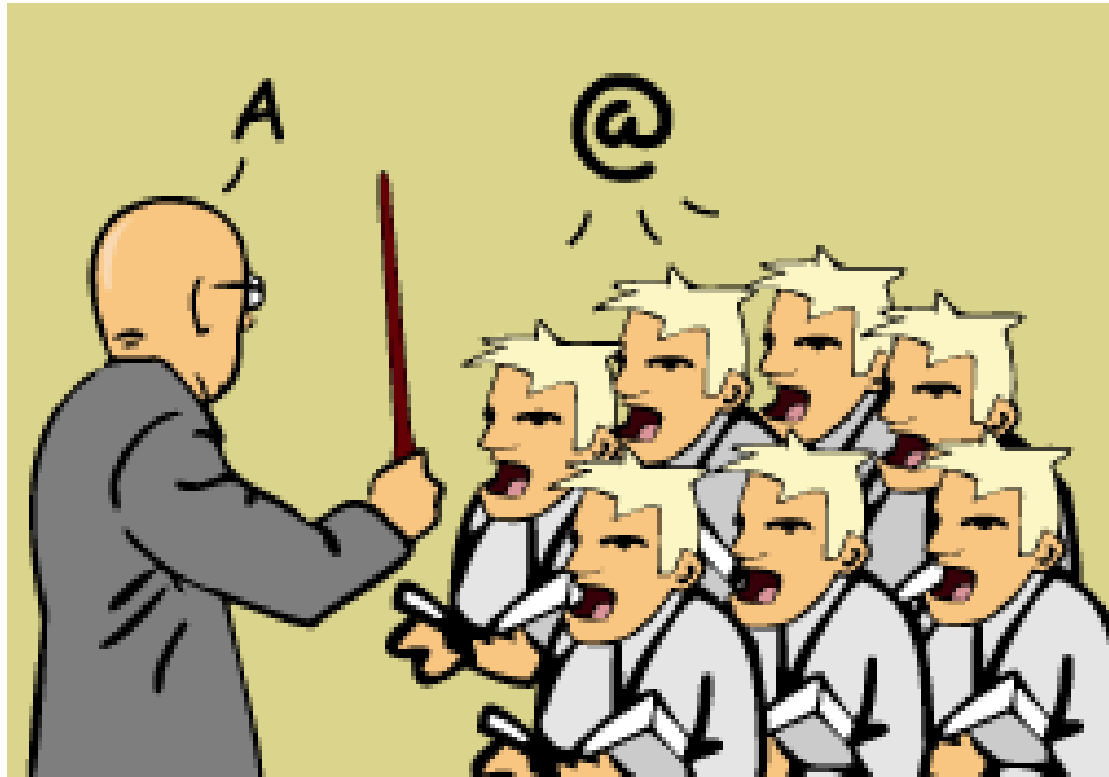
Arviointikin kehittyy...

- ◆ Käyttöön nk. SYK-luvut
= *Standardoitujen yhteispisteiden keskiarvo*

Ajatuksia koulutuksen tulevaisuudesta

- ◆ Perinteinen korkealle kouluttautuminen ei välttämättä takaa työllistymistä?
- ◆ Hukataanko kansallisilla voimavaroilla tuotettu osaaminen maan ulkopuolelle?
- ◆ Kysymys voisi myös kuulua: “Kannattaako koulutus ja missä laajuudessa?”

Will jobs exist in 2050?

Sophisticated machines are fast outpacing jobs. What does this mean for the future of work? And if there are no jobs, what we will do with our time?

As we develop artificial intelligence, what will happen to future jobs? Photograph: KTS Design/Getty Images/Science Photo Library RF

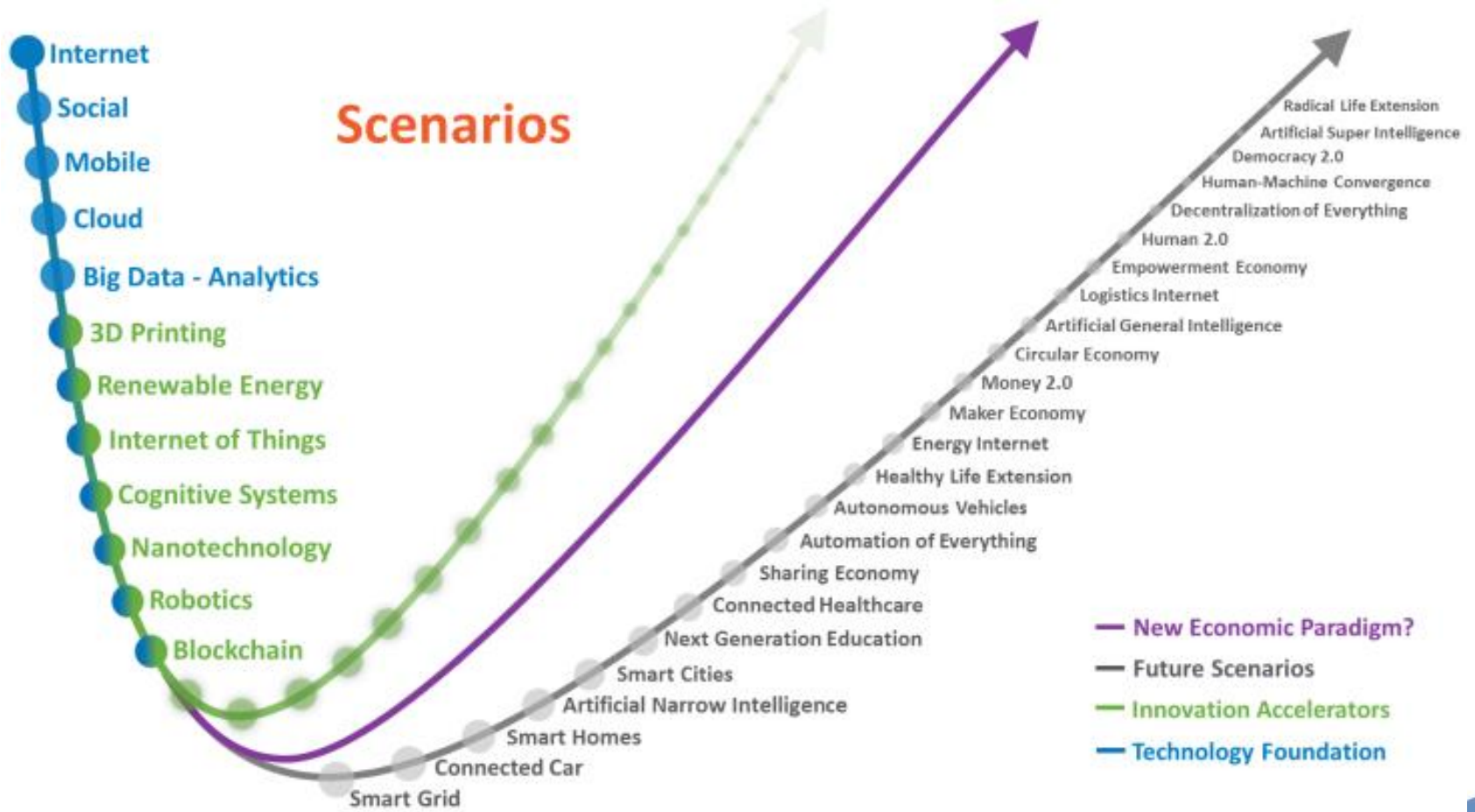
”Ihmiset, jotka uskovat, että ongelma on ratkaistavissa, tarttuvat välittömästi toimeen.”

Kuva: Kirjapino + Maol-taulukkokirja-kakku Marsibagare's blog 2014

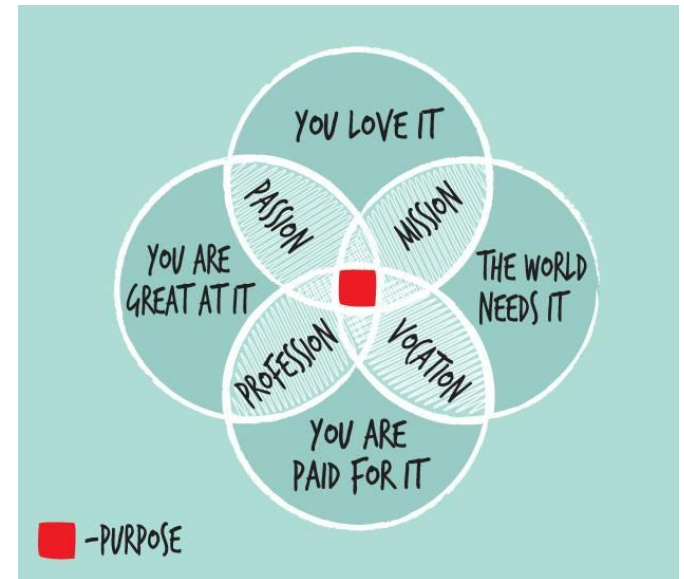
Uhka on myös mahdollisuus!

Mihin koulutuksessa tulisi nyt panostaa?

1. Ongelmien ratkaisemiseen yhdessä
2. Luovuuteen
3. Joustavuuteen ja mukautumiskykyyn

Kiitos!

https://sahkopostisuora.files.wordpress.com/2012/01/bowing_man.jpg